Canon de rugăciune către Sfântul ierarh Teofan, zăvorâtul

(10 ianuarie)

Sfântul ierarh Teofan Zăvorâtul, episcop de Tambov şi Vladimir, Rusia (1815–1891)(6 ianuarie, 10 ianuarie şi 16 iunie):

https://www.academia.edu/45110932/Sf%C3%A2ntul_ierarh_Teofan_Z%C4%83vor%C3%A2tul_episcop_de_Tambov_%C5%9Fi_Vladimir_Rusia_1815_1891_6_ianuarie_10_ianuarie_%C5%9Fi_16_iunie_

https://archive.org/details/sf.-teofan-zavoratul/mode/2up

***

Cântarea 1, glasul al 8-lea

Sfinte părinte Teofan cu bucurie îți ducem laude și cu smerenie cădem către tine și te rugăm: Primește nevrednica noastră rugăciune.

Stih: ***Sfinte părinte Teofan, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Înger pământesc și om ceresc zăvorât în pustia Vâșa fiind, neîncetat Domnului te-ai rugat, arătându-le oamenilor calea spre mântuire.

Stih: ***Sfinte părinte Teofan, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Astăzi, credincioșilor, să lăudăm cu cântări și laude pe luminătorul cel duhovnicesc, pe ierarhul Teofan, rugător neîncetat pentru noi către Dumnezeu.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi.***

Întărește-ne pe noi, Maica Domnului, în credința către Fiul tău și Dumnezeul nostru, care minunat prea slăvește pe slujitorii Săi și pe mulți îi încredințează ocrotirilor sfinților Săi.

Cântarea a 3-a

Numele tău, Sfinte ierarhe Teofan, a înmiresmat pământul ca un mir cu bună mireasmă, mângâind inimile credincioșilor și chemând pe toți la mântuire și la duhovniceasca bucurie.

Stih: ***Sfinte părinte Teofan, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Sfinte a lui Dumnezeu și slujitorule al lui Hristos, părinte Teofan, caută la neputințele noastre și tămăduiește sufletele noastre cele pline de patimi.

Stih: ***Sfinte părinte Teofan, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Ca o albină harnică ne-ai adunat miere duhovnicească din grădina scrierilor Sfinților părinți, nouă celor ce pentru mântuire alergăm cu rugăciune către tine.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi.***

Sfinte ierarhe Teofan, vino de stai împreună cu noi, ca să proslăvim împreună pe Preasfânta Fecioară, care a născut pe Hristos Domnul.

Sedealna, glasul al 8-lea: Vieţuirea ta a fost slăvită de Dumnezeu, la fel şi adormirea ta cea întru Domnul, sfinte a lui Dumnezeu Teofan, iar acum stai împreună cu toţi sfinţii înaintea scaunului Celui Preaînalt. Roagă-te lui Dumnezeu pentru noi, prea fericite, ca să se mântuiască sufletele noastre.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor, *a praznicului*

Cântarea a 4-a

Sfinte Teofan, mintea ta cu înțelepciune lui Hristos s-a încredințat și s-a învrednicit astfel de Împărăția cea cerească. Roagă-L, rugămu-ne ție, pe Cel care cu înțelepciune toate le-a făcut, să mântuiască sufletele noastre.

Stih: ***Sfinte părinte Teofan, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Pildă de fapte bune ai fost pentru turma ta, cuvioase, prin cuvânt, prin viețuire, prin dragoste, prin duh, prin credință și prin curăție. Pentru aceea, ca pe un păstor adevărat te cinstim pe tine, Sinte Teofan, părintele nostru.

Stih: ***Sfinte părinte Teofan, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Nu ne uita pe noi, fiii tăi, părinte Teofan, căci în casa Tatălui ceresc te sălășluiești acum. Învrednicește-ne și pe noi, prin rugăciunile tale, să intrăm în casa Domnului.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi.***

Sfinte Teofan de Dumnezeu înțelepțite, roagă-te pentru noi Preasfintei Stăpânei noastre, Născătoarei de Dumnezeu, ca prin puternica ei mijlocire să ceară lui Hristos mântuire pentru sufletelor noastre.

Cântarea a 5-a

Îngerii în cer se bucură, oamenii pe pământ cu duhul sărbătoresc, cu toții săvârșesc pomenirea sfântului luminător Teofan, pentru noi toți minunat rugător.

Stih: ***Sfinte părinte Teofan, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Învață-ne, fericite Teofan, cum să-L vedem și noi pe Hristos, Lumina cea adevărată, care luminează pe tot omul ce vine în lume.

Stih: ***Sfinte părinte Teofan, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Pe Hristos Domnul Oștirile cerești Îl slăvesc, iar tu, Sfinte Teofan, prin viețuirea ta neîncetat L-ai slăvit. Învață-ne și pe noi, sfinte a lui Dumnezeu, prin fapte bune să-L slăvim pe Domnul Dumnezeul nostru.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi.***

Pe cea mai înaltă decât cerurile și mai curată decât strălucirile soarelui, pe cea care ne izbăvește din legăturile păcatului, pe Stăpâna lumii, cu cântări să o cinstim.

Cântarea a 6-a

Purces-ai către mântuire pe calea cea îngustă, cu smerenie strigând neîncetat către Cel smerit: Bine este mie a mă lipi de Domnul.

Stih: ***Sfinte părinte Teofan, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Adevărurile lui Hristos le-ai dorit, necazuri și jigniri cu bucurie ai îndurat, ținând mintea ta la gândul că așa cum nu poate fi biruință fără cunună, tot astfel nu se poate dobândi nici biruință fără luptă.

Stih: ***Sfinte părinte Teofan, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Slava lumească și toate comorile acestei lumi le-ai urât, neîncetat călătorind către Împărăția cea de sus. Iar acum cu bucurie îngerească te bucuri, părinte al nostru, Sfinte Teofan.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi.***

Cine, oare, nu te va ferici pe tine, prea curată Fecioară; și cine nu va cânta prea curata ta Naștere? Roagă, Preacurată prea fericită, pe Fiul tău și Dumnezeul nostru, să miluiască sufletele noastre.

Condacul, glasul al 4-lea: Ca cel ce porți numele dumnezeiești Arătări a lui Dumnezeu, Sfinte ierarhe Teofan, prin învățăturile tale ne-ai arătat nouă, precum o harfă înțelegătoare, frumusețea vieții duhovnicești. Iar acum împreună cu îngerii stând înaintea scaunului Preasfintei Treimi, roagă-te neîncetat pentru noi toți.

Icos: Ca o arătare a dumnezeiești daruri te-ai arătat pământului rusesc, cu adevărat, Sfinte ierarhe Teofan, păstor bun fiind pentru turma lui Hristos, luminând prin viețuire și călăuzind prin cuvânt și prin scrieri. Iar acum stând înaintea scaunului Preasfintei Treimi, cu îndrăzneală înalți prea cuvioase tale mâini în rugăciune către Dumnezeu. Drept aceea, roagă-te neîncetat pentru noi toți.

Cântarea a 7-a

Prin calea cea strâmtă păşind, ai avut neîncetat înaintea ochilor tăi drumul Crucii lui Hristos, cel care cel dintâi a pătimit. Pe acest drum spre Viaţa cea veşnică ai călătorit, fericite, neîncetat strigând: Binecuvântat este Dumnezeul părinţilor noştri.

Stih: ***Sfinte părinte Teofan, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Lui Ilie Tesviteanul cu sârguinţă i-ai urmat, Sfinte ierarhe Teofan, prin dragoste dumnezeiească inima ta aprinzând-o. Iar sufletul tău prin răbdare ţi l-ai întărit, strigând: Binecuvântat este Dumnezeul părinţilor noştri.

Stih: ***Sfinte părinte Teofan, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Propovăduitor râvnitor al adevărurilor dumnezeieşti făcându-te, părinte Teofan, prin înţelepciunea cuvintelor şi a învăţăturilor tale, fiind îndrumaţi, cântăm acum împreună cu tine: Binecuvântat este Dumnezeul părinţilor noştri.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi.***

Dăruieşte mângâiere robilor tăi, Născătoare de Dumnezeu Marie, ca să strigăm împreună cu tine Fiului tău şi Mântuitorului nostru: Binecuvântat este Dumnezeul părinţilor noştri.

Cântarea a 8-a

Părinţilor binecuvântaţi, sfinţilor cântăreţi, popoarelor care înălţaţi pe Domnul în veci, să săvârşim cu toţii marea proslăvire a slujitorului lui Dumnezeu, a ierarhului Teofan.

Stih: ***Sfinte părinte Teofan, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Ne-ai învăţat pe fiecare să înălţăm cu vrednicie slavă lui Dumnezeu, propovăduitorule al bunei cuviinţe, Sfinte Teofan. Învaţă-ne şi pe noi, cei care cu credinţă alergăm la tine, să slăvim numele lui Dumnezeu în veci.

Stih: ***Sfinte părinte Teofan, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Luptător întărit al credinţei, înţelept propovăduitor al bunei cuviinţe, luminat cuvântător al dreptei credinţe, ierarhe Teofan, cel zăvorât în pustia Vâşa, învredniceşte-ne şi pe noi, nevrednicii, cu bucurie duhovnicească să lăudăm pe Domnul, Cel prea slăvit întru toţi vecii.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi.***

Râuri de vindecări reverși neîncetat celor credincioși, Maică a lui Dumnezeu; vindecă acum și sufletele noastre, pentru rugăciunile slujitorului lui Dumnezeu, ierarhul Teofan. Lăudăm Nașterea ta, prea curată, și o prea înălțăm în toți vecii.

Cântarea a 9-a

De Viața cea veșnică te-ai învrednicit, Sfinte ierarhe Teofan. Iar acum fii nouă mijlocitor și rugător cu sârguință către Domnul, cei care cu credință săvârșim pomenirea ta cea sfântă.

Stih: ***Sfinte părinte Teofan, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Cu adevărat nou făcător de minuni te-ai arătat, Sfinte Teofan prea înțelepte. Ca un milostiv tămăduitor și doctor fără de arginți, sufletele și trupurile noastre, ale celor care cu credință la tine alergăm, le-ai miluit și liniștit prin revărsarea darurile tale, Sfinte Teofan.

Stih: ***Sfinte părinte Teofan, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Cu adevărat rugător pentru noi către Dumnezeu te-ai arătat, Sfinte Teofan, iar acum ceri de la Făcătorul a toate lăsare de păcate, nouă celor care cu credință și dragoste te mărim.

Stih: ***Sfinte părinte Teofan, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Om dumnezeiesc și credincios prieten a lui Hristos, primește cu milostivire rugăciunile noastre și le du la scaunul slavei lui Dumnezeu, care prin Botezul Său a sfințit curgerile Iordanului.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi.***

Cu adevărat pe Hristos Domnul Îl slăvesc Oștirile cerești, pe Hristos Domnul, pe care în pântece L-ai purtat, Născătoare de Dumnezeu Preacurată; pe Acela roagă-L să miluiască și să mântuiască sufletele noastre.

Luminânda, glasul al 3-lea: Pe luminătorul Rusiei, cel care de sus a fost luminat de Lumina cea dumnezeiască, pe Sfântul ierarh Teofan, cu bucurie și cu cântări să-l cinstim.

Sinaxar

În luna ianuarie, în ziua a zecea, s-a așezat slujba Sfântului cuvios ierarh Teofan zăvorâtul, episcop de Vladimir și Tambov și nevoitor al Pustiului Vâșa în Rusia, care s-a săvârșit cu pace în anul 1891.

Episcopul Teofan s-a numit în lume Gheorghie Vasilievici Govorov și s-a născut pe 10 ianuarie 1815 într-un sat din apropierea Orlovului, unde tatăl său era preot. Astfel, de la primii pași ai copilăriei sale s-a aflat în Biserică.

A studiat mai întâi în școala pregătitoare teologică din orașul Livna, iar apoi la seminarul din Orlov. Oricât de dificile și aspre ni se par condițiile de viață ale școlii teologice din vremea aceea, cu toate că uneori erau nemiloase, le-a imprimat elevilor săi o disciplină mentală puternică.

Din 1837 până în 1841 și-a continuat studiile la Academia Teologică din Kiev. Se poate spune că tânărul student mergea adesea la peșterile Lavrei Pecerskaia din Kiev și în timpul reculegerilor sale ar fi căpătat contur în el hotărârea de a părăsi lumea. Chiar înaintea absolvirii cursurilor s-a călugărit.

După tunderea sa în monahism, Teofan, împreună cu alți monahi proaspăt călugăriți, s-a dus la Lavra Pecerskaia la bine cunoscutul părinte Partenie.

Starețul le-a spus: „Voi, călugărilor învățați, care vă asumați diverse reguli, nu uitați că un singur lucru este cel mai de trebuință dintre toate: să te rogi, să te rogi neîncetat în mintea și inima ta către Dumnezeu”.

La absolvirea cursurilor și obținerea licenței ieromonahul Teofan a fost desemnat ca director provizoriu al Școlii Teologice Sofia din Kiev; mai târziu a fost director al Seminarului Novgorod, profesor și ajutor de inspector al Academiei Teologice din Petersburg. Această activitate pur școlară nu l-a mulțumit și a solicitat să fie eliberat din serviciul academic.

A fost desemnat membru al Misiunii Ruse din Ierusalim; apoi, ridicat la rangul de arhimandrit, a fost numit rector al Seminarului Olonetsky. Curând a fost transferat la Constantinopol ca prim preot al bisericii ambasadei, apoi chemat la Petersburg pentru a fi numit rector al Academiei Teologice și inspector de religie pentru școlile laice din capitală.

Pe 9 mai 1859 a fost hirotonit episcop al Tambovului. Aici a înființat o școală pentru fete. În timpul șederii la reședința din Tambov, episcopul Teofan a început să îndrăgească izolata sihăstrie din Vâșa.

În vara anului 1863 a fost transferat la Vladimir, unde a slujit timp de trei ani. Aici de asemenea a deschis o școală eparhială pentru fete. Slujea la biserică adesea, călătorea mult în eparhie, predica în mod constant, a restaurat biserici și cu toată inima a fost lângă turma sa, împărtășind cu ea atât bucurii cât și necazuri.

În anul 1861 episcopul Teofan era prezent la deschiderea moaștelor Sfântului Tihon de Zadonsk. Acest eveniment trebuie să-i fi produs o puternică impresie, fiindcă avea atât de multe în comun cu Sfântul Tihon. Îl îndrăgise mult pe Sfântul Tihon încă din copilărie și se gândea totdeauna la el cu mult entuziasm, încât atunci când a venit vremea canonizării acestui mare îndrumător și ocrotitor de suflete bucuria episcopului Teofan a fost inexprimabilă.

În anul 1866 episcopul Teofan a făcut o cerere pentru a fi eliberat din funcția de episcop al Vladimirului, fiind numit mai-marele Sihăstriei Vâșa; și curând după aceea, la o nouă cerere a sa, a fost eliberat chiar și de acea îndatorire.

Episcopul Teofan a avut un model pe care l-a păstrat permanent înaintea ochilor: Sfântul Tihon, de care s-a lăsat influențat încă din tinerețe, și care de asemenea și-a părăsit eparhia și a devenit un mare îndrumător duhovnicesc pentru întreaga Rusie.

Duminică, 2 iulie 1866, episcopul și-a luat rămas bun de la turma sa. După slujirea Liturghiei a rostit ultima sa predică, într-o liniște înmormântală, în care putea fi auzit din când în când un plânset înăbușit. Şi astfel au început 28 de ani de viață solitară și plină de neîntrerupte nevoințe. În primii șase ani episcopul a mers la toate slujbele și Liturghiile de dimineață. În biserică stătea fără să se miște, fără să se încline, cu ochii închiși spre a nu i se distrage atenția. În zilele de sărbătoare de obicei slujea.

Începând din 1872, a întrerupt toate legăturile cu oamenii, excepție făcând protopresbiterul și duhovnicul său. Nu a mai mers la biserica mănăstirii, ci și-a construit cu propriile mâini în chilia sa un paraclis închinat Botezului Domnului. Timp de zece ani a slujit Liturghia în această bisericuță în fiecare duminică și sărbătoare, iar în următorii unsprezece ani, în fiecare zi. Slujea complet singur, uneori în liniște, iar alteori cântând.

Părea să nu mai fie un simplu om, ci un înger, plin de smerenie și blândețe copilărească.

Când cineva venea la el cu diverse probleme, spunea ceea ce era de trebuință și se cufunda din nou în rugăciune.

Mânca doar atât cât să nu-și distrugă sănătatea. Tot ceea ce primea trimitea prin poștă celor săraci, păstrând pentru sine doar atât cât să-și cumpere cărțile necesare.

Din propriile sale cărți tipărite, care se distribuiau cu repeziciune, nu păstra nici una, sperând ca în felul acesta să poată fi vândute cât mai ieftin cu putință.

În puținele momente când nu se mai îndeletnicea cu rugăciunea, cititul sau scrisul, se ocupa cu activitați practice. Picta icoane și era priceput la sculptura în lemn și lăcătușărie.

Episcopul Teofan primea în fiecare zi între douăzeci și patruzeci de scrisori, și răspundea la toate. Cu o sensibilitate extraordinară pătrundea starea duhovnicească a expeditorului scrisorii și răspundea cu căldură, cu limpezime și în amănunt mărturisirii acelui suflet tulburat.

Viața episcopului Teofan a trecut nevăzută lumii și moartea l-a aflat tot în singurătate.

În ultimii ani vederea a început să-i scadă, dar nu a abandonat munca asiduă, împărțindu-și în continuare timpul în același mod ca până atunci. Seara, ajutorul său de chilie pregătea totul pentru slujirea Liturghiei de a doua zi.

După Liturghie episcopul cerea un ceai printr-un ciocănit în perete. La ora unu mânca - în zilele când nu era post - un ou și un pahar cu lapte. La ora patru lua ceaiul, iar după aceea nu mai mânca nimic.

Începând din 1 ianuarie 1891 au apărut câteva nereguli în programul lui. Pe 6 ianuarie ora 4,30 după amiază, ajutorul său de chilie, observând starea de neputință a episcopului din ultimele zile (cu toate că scrisese după-amiaza) a intrat în camera sa. Episcopul zăcea mort pe pat. Mâna sa stângă era pe piept, iar dreapta era așezată ca și cum ar fi fost pregătită pentru o binecuvântare arhierească.

Trupul mort a rămas timp de trei zile în bisericuța din chilia sa, iar alte trei zile a fost așezat în catedrală - și nu a dat semne de stricăciune. Când a fost îmbrăcat în

veșmintele arhierești, fața îi era luminată de un zâmbet de bucurie. Episcopul Teofan a murit la vârsta de 79 de ani. A fost îngropat în răcoroasa catedrală Kazan.

Cu ale lui sfinte rugăciuni, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-ne și ne mântuiește pe noi. Amin.

[Extras din Slujba Sfântului ierarh Teofan zăvorâtul, episcop de Tambov și Vladimir (10 ianuarie) (tradusă din limba rusă)]